

## ТЕМА: Відтворення поголів'я свиней.

### План

1. Утримання, годівля та використання кнурів-плідників.
2. Утримання, годівля та використання свиноматок.
3. Визначення охоти та осіменіння свиноматок.
4. Ембріональний розвиток поросят.

1. У племінних господарствах молодих кнурів використовують при досягненні 11-12-и місячного віку і живої маси 160-180кг, на товарних фермах при ручному паруванні у 10-11 місячному віці при живій масі 130-150кг. Дуже активних кнурців можна використовувати у 8-9 місячному віці, що сприяє нормалізації їх фізіологічного стану. Статева активність кнурів-плідників залежить від біологічної повноцінності годівлі, умов утримання та від індивідуальних особливостей кнурів.

Основним критерієм оптимізації годівлі є стан вгодованості тварини та якість сперми. Кнурам, схильним до ожиріння, раціон може бути зменшений на 10-20% проти норми. Кормова даванка для плідників повинна бути мінімальна за об'ємом. Кількість зелених кормів доводять до 3-4кг на добу. На 100кг живої маси кнурам, що продовжують рости, згодовують 2к.од., дорослим відповідно 1,5. На 1к.од. потреба у протеїні становить 150г сирого та 120г перетравного протеїну.

Однією з умов підвищення відтворної функції кнурів-плідників є введення у раціон кормів тваринного походження. Білок тваринного походження є найповноціннішим пластичним матеріалом з повним набором амінокислот, що позитивно впливає на відтворну функцію кнурів.

Добавка до раціону кнура кормів тваринного походження (кров'яного, м'ясо-кісткового борошна, відвійок) підвищує рівень сперматогенезу при інтенсивному режимі використання. На утворення 1млрд спермійв рекомендується згодовувати додатково до основного раціону 10г білка тваринного походження.

**Денний раціон, кг:** дерть ячмінна – 1,5; пшенична – 0,5; горохова -0,5; макуха соняшникова – 0,2; сухе збиране молоко – 0,45; дріжджі – 0,1; люцернове борошно – 0,6; цукрові буряки – 1,5; сіль кухонна – 0,04. Корми згодовують двічі на добу. Норма добової даванки кнурам живою масою 250-300кг становить 3,5-3,8кг.

У племінних господарствах кнурів утримують в індивідуальному станку площею 7м<sup>2</sup> або ж невеликим групами по 2-3 в станку. При цьому площа на 1 тварину становить 3,5-4м<sup>2</sup>. ремонтних кнурів утримують групами не більше 5 голів у станку, з площею підлоги 1м<sup>2</sup> на тварину на племінних і 0,8м<sup>2</sup> на товарних фермах. Температура в приміщеннях має становити 14<sup>0</sup>С, відносна вологість – 75%, швидкість руху повітря в зимовий період – 0,3, в літній – 1м/с, освітленість 1:10, концентрація вуглекислого газу – 0,2%.

2. Підготовка маток до запліднення або парування суттєво впливає на якість і кількість майбутнього приплоду. Холостих свиноматок необхідно

годувати за нормами, передбаченими для маток з 3 по 14 день до парування. На 100кг маси потрібно згодовувати 1,5-1,8к.од. на 100кг живої маси холостим маткам треба згодовувати 170г перетравного протеїну, або 100-150г на 1к.од. Кальцію на 100кг живої маси – 14г, фосфору – 11-12г, кухонної солі – 0,58. Раціон маток, яких готують до осіменіння, слід збільшити на 25-30%. За дві годівлі на добу кожній матці дають по 3,4кг комбікорму, що містить достатню кількість повноцінного протеїну, вітамінів і мінеральних речовин. У зимовий денний раціон маток з живою масою 200кг рекомендується включати 2,5-3кг суміші концентратів, до 1кг трав'яного борошна, 3-4кг коренеплодів і не менше 1л збираного молока, а влітку 4-6кг зеленої маси і 1,5-2кг суміші концентратів.

На невеликих фермах і спеціалізованих господарств холостих маток утримують у групових станках по 10-15 голів з площею лігва 1,8м<sup>2</sup> на голову. Фронт годівлі на 1 свиноматку повинен бути не менше 45см.

**3.** В практиці поширене одно- і дворазове виявлення маток в охоті протягом доби. Для кращого виявлення стану збудження у свиноматок поруч з ними в приміщенні утримують кнурів-пробників. Охоту у свиноматок встановлюють клінічно і за допомогою кнура-пробника. Спочатку тварин оглядають і виділяють в окремий станок всіх маток з ознаками тічки.

За допомогою кнура-пробника охоту свиноматок встановлюють так. Її заганяють в окремий станок і підпускають до неї кнура-пробника. Якщо матка стоїть спокійно, не тікає від нього, то це означає, що вона перебуває в стані охоти. Свиноматок з ознаками охоти та рефlekсами нерухомості переганяють в індивідуальні станки, охоту в них виявляють за допомогою кнура-пробника, якого повільно проганяють по проході біля станків. Маток, які реагують на нього, виганяють із станків і встановлюють у них рефлекс нерухомості. Оптимальними строками парування вважаються такі, коли сперматозоїди за кілька годин до овуляції можуть потрапити в яйцепроводи, враховуючи при цьому, що молодих і дорослих свиноматок овуляція настає через 30-38год і триває не довше 1-3год. Яйцеклітини здатні до запліднення у перші 2-6год після овуляції. Життєздатність сперматозоїдів у статевих шляхах матки зберігаються протягом 12-15год. Якщо охоту у свиноматок визначають двічі на добу, перший раз їх спаровують через 12год після встановлення рефлексу нерухомості. Природне спаровування проводять у спокійній обстановці у спеціальному манежі. Після парування до закінчення охоти матку не менше 3 днів обов'язково витримують в індивідуальному станку, що підвищує її запліднюваність і плодючість.

**4.** При заплідненні сперматозоїд зливається з яйцеклітиною і утворюється зигота, з якої розвивається новий організм. Завершується запліднення злиттям ядер одного із сперматозоїдів і яйцеклітини, їх взаємною асиміляцією, утворенням нової клітини – зиготи, що успадковує ознаки свиноматки і кнура-плідника. На третю добу після запліднення зигота, що ділиться, опускається з яйцепроводу в кінцеву частину рогів матки і тут швидко збільшується в об'ємі. Захисна оболонка яйцеклітини на 5-6 добу проривається, а зародок зазнає безпосередньої дії стінок рогів матки. Зародки, що збереглися з

5-го по 15-20-й день розвивається за рахунок поживної рідини, яка виділяється слизовою оболонкою рогів матки. Частковий зв'язок зародків із слизистою оболонкою рогів матки виникає тільки на 22 добу, а утворення плаценти закінчується на 35 день розвитку ембріонів. Інтенсивність приросту сповільнюється: з 36-го по 63-й день зародок збільшується приблизно в 30 разів, за третій місяць – у 4 рази, за четвертий – майже у двічі. На 45-й день у зародка здебільшого завершується закладання всіх органів, починається окостеніння. На 16-му тижні поросності у свиноматок розвиваються повністю сформовані зрілі плоди довжиною 17-25см і масою 1000г і більше.

#### Питання для самоконтролю:

1. У якому віці і при якій масі рекомендується використовувати у відтворенні кнурів та свинок?
2. Як визначити оптимальний строк для осіменіння маток?
3. З якою метою свиноматок після парування утримують в індивідуальному станку?
4. Примірні норми згодовування кормів на добу для кнурів-плідників і свиноматок.